

**MUSTAQILLIK YILLARIDA FARG'ONA VODIYSIDA
TIBBIYOT MUASSASALARI: TARIX, RIVOJLANISH VA ZAMON
TALABLARI**

Azimova Maftuna Muhammadamin qizi

Qo'qon universiteti o'qituvchisi

Maftunaazimova67@gmail.com

Tel: (88)811- 67-57

Ma'rufova Hulkaroy Alisher qizi

FTI 1/25

hulkaroymarupova@gmail.com

Tel: +998907860027

Saydqulova Nodirabegim

FTI 3/25

nodirabegimsaidqulova43@gmail.com

Tel: +998905610027

Annotatsiya. Ushbu maqolada mustaqillik yillarida Farg'ona vodiysida tibbiyot muassasalari tizimining shakllanishi, rivojlanish bosqichlari hamda zamonaviy islohotlar jarayoni tarixiy-tahliliy jihatdan yoritiladi. Tadqiqot davomida hududda sog'liqni saqlash sohasini modernizatsiya qilish, tibbiy xizmatlar sifatini oshirish, birlamchi tibbiy yordam muassasalarining faoliyati va ularning moddiy-texnik bazasini mustahkamlashga qaratilgan chora-tadbirlar tahlil qilinadi. Shuningdek, zamon talablariga mos ravishda tibbiyot muassasalarini raqamlashtirish, kadrlar salohiyatini oshirish va aholiga ko'rsatilayotgan tibbiy xizmatlarning samaradorligini kuchaytirish masalalariga alohida e'tibor qaratiladi. Maqolada amalga oshirilgan

islohotlarning ijtimoiy ahamiyati, mavjud muammolar hamda ularni bartaraf etish istiqbollari ilmiy asosda ochib beriladi.

Kalit soʻzlar. Mustaqillik yillari, Fargʻona vodiysi, tibbiyot muassasalari, sogʻliqni saqlash tizimi, tibbiy islohotlar, birlamchi tibbiy yordam, zamonaviy tibbiyot, kadrlar salohiyati, raqamlashtirish.

Kirish 1991-yilda Oʻzbekiston mustaqillikka erishgach, sogʻliqni saqlash tizimida chuqur islohotlar boshlangan. Bu islohotlar tibbiyot infratuzilmasini mustahkamlash, zamonaviy xizmatlarni yoʻlga qoʻyish, sogʻliqni saqlash muassasalari sonini oshirish va professional kadrlarni tayyorlashga qaratildi. Mustaqil davrda Fargʻona vodiysi viloyatlarida tibbiyot xizmatlarining huquqiy, tashkiliy va amaliy asoslari qayta belgilandi, yangi muassasalar tashkil etildi hamda mavjudlari takomillashtirildi. I.Fargʻona tibbiyot institutlari va akademik muassasalar.

1) Farg'ona tibbiyot instituti (Fergana Medical Institute of Public Health)

Bu muhim tibbiyot oliygohi Mustaqillik yillarida sektorda eng barqaror ilmiypedagogik markazlardan biridir. Tashkil etilishi: 1991-yilda Farg'ona davlat universiteti tarkibida tibbiyot markazi sifatida asos solingan. 1998-yil 3iyunda O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori bilan u

Tashkent Medical Academy (ilgari — Tashkent State Second Medical Institute) Farg'ona filialiga aylantirilgan.

Ma'lumotlar: Institut tibbiyot, profilaktika va jamoat salomatligi bo'yicha ixtisoslashgan kadrlar tayyorlashga ixtisoslashgan. Hozirgi kunda u 19 ta akademik bo'lim va yetuk professor-o'qituvchilar bilan jihozlangan. Faoliyat yo'nalishlari: umumiy tibbiyot, profilaktik tibbiyot, sanitariya va epidemiologiya, amaliyotchi shifokor tayyorlash kabi yo'nalishlar bo'yicha tahsil beradi. Ular nafaqat viloyat, balki butun respublika sog'liqni saqlash tizimining kadrlar ehtiyojini qondirishga xizmat qiladi. Qaysi manbadan? Bu tarix va strukturaviy ma'lumotlar institutning rasmiy veb-sayti hamda ilmiy tarjimai hol saytlardan olingan.

2) Farg'ona jamoat salomatligi tibbiyot instituti Tashkil etilishi: Prezident qarori bilan tashkil etilgan bo'lib, uning maqsadi — jamoat salomatligi, sanitariya-epidemiologiya va profilaktika sohasida yuqori malakali kadrlar tayyorlashdir. Faoliyati: Institutda tibbiyot sohasi bo'yicha talabalar uchun umumiy tibbiyot, pediatriya, profilaktika va jamoat salomatligi kabi fakultetlar mavjud. Bu muassasa ham Mustaqillik yillarida sog'liqni saqlash xizmatining jamoat salomatligini oshirishga katta hissa qo'shdi.

Qaysi manbadan? Institut haqida ma'lumot ularning rasmiy veb-sayti orqali olingan.

III. Tibbiy xizmatlar infratuzilmasi: hududiy markazlar va muassasalar

Mustaqillik yillarida sogʻliqni saqlash sohasidagi islohotlar natijasida Fargʻona vodiysida nafaqat oliy taʼlim muassasalari, balki amaliy xizmat koʻrsatish strukturasi ham sezilarli oʻzgardi:

Poliklinikalar va shifoxonalar 1990-yillarning oxiri va 2000-yillarda Kuva va Rishton tumanlarida poliklinikalar, Tasloq tumanida 60 kishilik shifoxona ochilgan.

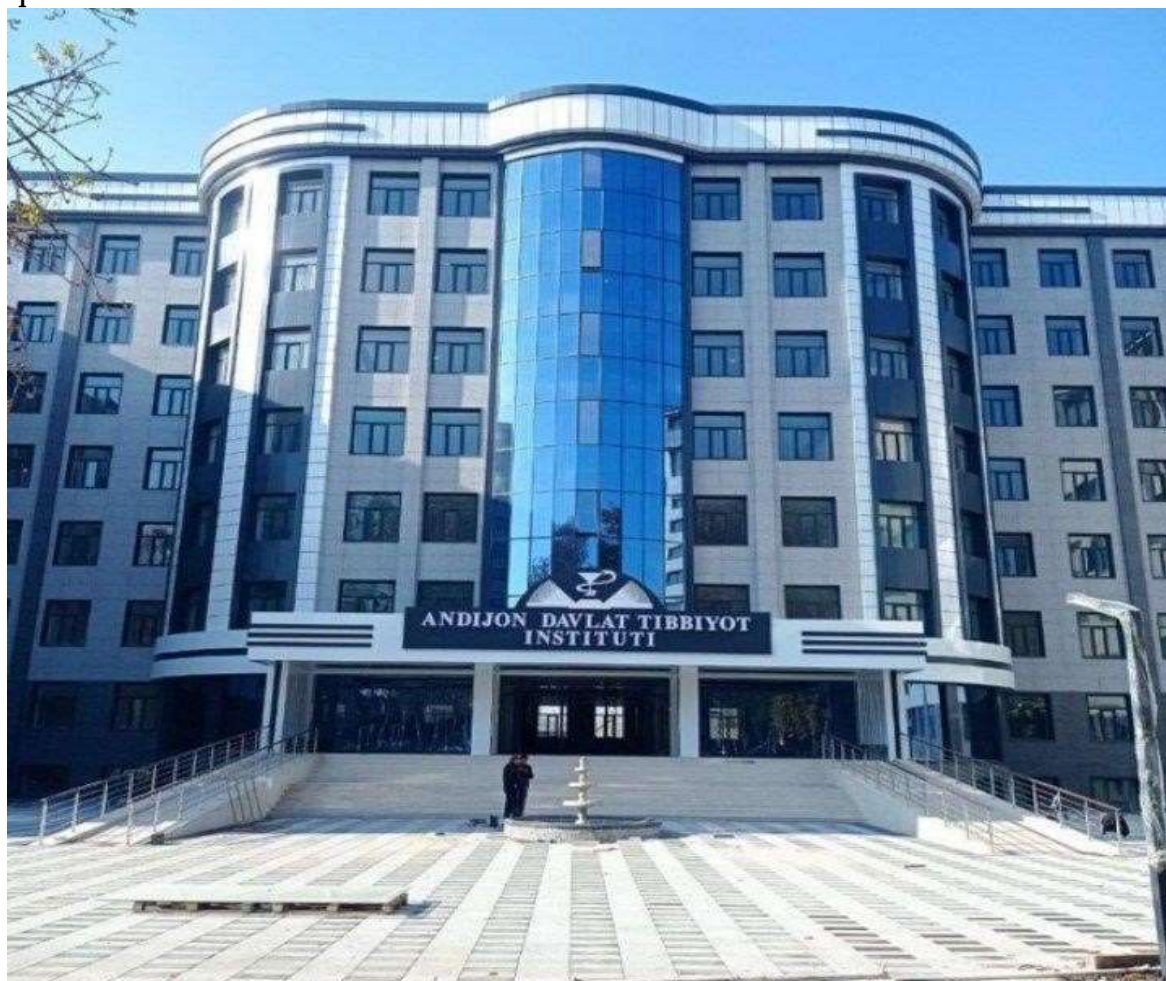

Qishloq joylarda stomatologik punktlar, oilaviy va primar tibbiy ko'rik punktlari faoliyati yo'lga qo'yildi. Ba'zi muhim ixtisoslashgan obyektlar (masalan, Sokh tumanidagi kardiologiya sanatoriyasi) privat sektor tomonidan davom ettirilib, zamonaviy xizmatlar bilan to'ldirildi. Bu o'zgarishlar sog'liqni saqlash xizmatlarining qamrovini kengaytirishga, shuningdek, yoshlar, onalar va bolalarga ko'rsatadigan xizmatlar sifatini yaxshilashga xizmat qildi.

III. Tibbiyot tizimining huquqiy va tashkiliy modernizatsiyasi

Mustaqillik yillarida O'zbekiston sog'liqni saqlash tizimida tub o'zgarishlar bo'ldi:

Huquqiy asoslar: tez tibbiy yordam va umumiy sog'liqni saqlash xizmatining huquqiy asoslari mustahkamlandi, qonunlar va normativ hujjatlar qabul qilindi. Rural tibbiyot markazlari: qishloq joylarda joylashgan tibbiyot punktlari va mobil xizmatlar joriy etilib, aholi ehtiyojlari qoplanmoqda. Bu o'zgarishlar jarayoni oz sonli muammolarga qaramay, xizmatlar qamrovini kengaytirish va aholi uchun qulay sharoitlar yaratishga qaratildi.

Xulosa

Mustaqillik yillarida Farg'ona vodiysida sog'liqni saqlash sohasidagi muammolar ustida samarali islohotlar olib borildi. Quyidagi muhim natijalarni ajratib ko'rsatish mumkin:

1. Tibbiyot oliy ta'limi: Farg'ona tibbiyot instituti va jamoat salomatligi institutlari tashkil etilib, yuqori malakali kadrlar tarbiyalandi.

2. Amaliy xizmatlar: tumandagi poliklinikalar, shifoxonalar, stomatologik punktlar kabi xizmat ko'rsatish muassasalari faoliyat boshladi.

3. Tizim modernizatsiyasi: qonuniy asoslar, tez tibbiy yordam xizmatlari va qishloq tibbiyoti punktlari joriy etildi.

Bu jarayonlar Farg'ona vodiysining sog'liqni saqlash xizmatlarining sifatini yaxshilash istiqbollari uchun mustahkam poydevor yaratdi. Mustaqillikdan so'ng Farg'ona vodiysida yangi ko'p tarmoqli shifoxonalar, ixtisoslashtirilgan tibbiyot markazlari, perinatal va diagnostika markazlari barpo etildi. Jumladan, viloyat va tuman miqyosida zamonaviy tibbiy asbob-uskunalar bilan jihozlangan muassasalar tashkil qilinib, aholiga yuqori texnologik tibbiy yordam ko'rsatish imkoniyatlari kengaydi. Birlamchi tibbiy-sanitariya yordami tizimi mustahkamlanib, qishloq vrachlik punktlari va oilaviy poliklinikalar faoliyati yo'lga qo'yildi. Shuningdek, mustaqillik yillarida tibbiyot muassasalarining moddiy-texnik bazasini mustahkamlash, malakali tibbiyot kadrlarini tayyorlash va ularning kasbiy salohiyatini oshirish borasida izchil ishlar amalga oshirildi. Farg'ona vodiysida joylashgan tibbiyot oliy ta'lim muassasalari va ularning klinik bazalari hudud sog'liqni saqlash tizimi rivojiga katta hissa qo'shdi. Xalqaro hamkorlik asosida amalga oshirilgan loyihalar esa tibbiy xizmatlar sifatini yanada yaxshilashga xizmat qildi. Xulosa qilib aytganda, mustaqillik yillarida Farg'ona vodiysida tashkil etilgan tibbiyot muassasalari aholining

salomatligini muhofaza qilish, kasalliklarning oldini olish va umr davomiyligini oshirishda muhim omil bo'ldi. Ushbu muassasalar sog'liqni saqlash tizimini modernizatsiya qilish, tibbiy xizmatlarni xalqaro standartlarga moslashtirish va aholining ijtimoiy farovonligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR VA MANBALAR:

1. Fergana Medical Institute of Public Health haqida – institut tarixi va struktura haqida rasmiy veb-sayt.
2. Fergana Medical Institute haqida Wikidata – tashkil etilishi, statusi haqida ma'lumot.
3. Mustaqillik yillarida sog'liqni saqlash va tez tibbiy yordam huquqiy asoslari – Qo'qon universiteti ilmiy maqolasi.
4. Temirova. M. M. Tasks of the preventive inspector in raising the level of legal culture of the population and studying public opinion Interdiscipline innovation and scientific research conference international scientific-online conference part 20 may 15th collections of scientific works london 2024
5. 12. Temirova M. M. РЕФОРМЫ ОРГАНОВ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ УЗБЕКИСТАНА И СТРАТЕГИИ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ОБЩЕСТВЕННОГО ПОРЯДКА (1991–2025 EuroAsian International Scientific Online Conference Volume 5 Issue 1 | 2026 | International conference on multidisciplinary studies and education (Fransiya xalqaro konferensiya)
6. 13. Temirova M.M. Jamoat tartibini saqlashning tarixiy bosqichlari Bosma O'z MU xabarlari 2025/11 (mahalliy OAK) 20-24
7. 14. Azimova, M. M.(2025). SOBIQ SHO'ROLAR VA SOVETLAR HUKUMRONLIGI DAVRIDA O'ZBEKISTONDA TIBBIYOT

TARIXI. B THEORETICAL ASPECTS IN THE FORMATION OF PEDAGOGICAL SCIENCES (T. 4, Выпуск 20, сс. 42–46). Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.16626069>

8. 15. Azimova M.M. FARG‘ONA VODIYSIDA O‘TISH DAVRI BOSQICHLARIDA SOG‘LIQNI SAQLASH SOHASINING MODDIY.<https://esiconf.org/index.php/MRIATS/issue/view/89> Angliya xalqaro konferensiyasi.

9. 16.Temirova M.M. Farg‘ona viloyat radiosi tarixiga doir ayrim mulohazalar FarDU Ilmiy xabarlar – 2019. – № 5. – (07.00.00. №.32).

10. 17.Islomov A. L. Economic cooperation between Uzbekistan and Azerbaijan in the 21st century.Edu vision journal of Innovations in pedagogy educational Advancements volume 01. ISSUE 02. Feburary 2025.ISSN €: 3061-6972.

11. 18.Azimova M.M. Farg‘ona vodiysida o‘tish davri bosqichlarida sog‘liqni saqlash sohasining moddiy texnik holati. Humanities science xalqaro jurnali. INSONSHUNOSLIK FANLARI JURNALI 2-jild, 1-son (yanvar, 2026). – B. 53.

